



Ophævelse af slavehandlen

Det historiske overblik side 166

Her er ideer til, hvordan kanonpunktet Ophævelse af slavehandlen kan integreres i et tema.

Tema: Slaver

Kanonpunktet kan integreres i et tema, hvor fænomenet slaver følges over forskellige tider og på forskellige steder. Temaet kan tilrettelægges, så klassen arbejder med samtlige delemner (nedslag), eller man kan efter en afklaring af begrebet slave lade eleverne arbejde i grupper med de enkelte delemner. Forslag til spørgsmål, som eleverne kan undersøge:

- Hvordan blev man slave i det pågældende samfund?
- Hvordan var slavernes status?
- Hvordan bevarede ejerne/samfundet magten over slaverne?
- Hvilken funktion havde slaverne i samfundet?

Eksempler på delemner (nedslag):

Slaver i oldtiden:

Fx i Grækenland (se side 36) og Romerriget. Her var der forskellige kategorier af slaver. I de græske bystater kunne slaver være opsynsmænd og sørge for ro og orden. Andre var sekretærer og lærere. De fleste slaver var dog tjenestefolk i private husholdninger. I bunden var der ca. 1/3 af slaverne, som arbejdede i minerne. I Grækenland kunne det være en straf at blive dømt til at arbejde i minerne. I forbindelse med slaver i oldtiden kan man også arbejde med den mest kendte slaveopstand, det såkaldte Spartacusoprør i 73 f.v.t. Oprøret har fået navn efter dens leder.

Trælle i vikingetiden:

Trælle var en af vikingetidens vigtigste handelsvarer. Ofte var trællene røvet fra områder, som vikingerne hærgede. Da kristendommen blev indført, blev det forbudt at holde trælle – vel at mærke kristne trælle. (Se opgaven Slavehandel til kapitlet *Europa i opbrud*). Bemærkninger i love tyder på, at der formentligt har været trælle i Danmark også i 1000- og 1100-tallet.

Europæiske slaver hos araberne (1500-1700-tallet):

Slaver bliver ofte forbundet med sorte fra Afrika, der i 1600-1700-tallet blev transporteret til Amerika. Men også europæere blev taget som slaver – dog langt fra i samme omfang. Således blev 380 beboere på Vestmannaøerne i Island bortført af arabiske pirater i 1627. De blev sejlet til Algier, hvor de blev solgt som slaver.

Slaver i de danske tropekolonier:

På de danske Vestindiske øer, Skt. Thomas, Skt. Jan og Skt. Croix var der tusindvis af slaver (se side 166).



Slaveriet i USA:

I de amerikanske sydstater fik slaveriet en afgørende betydning for produktionen fra slutningen af 1700-tallet. Diskussionen om slaveriet spillede en væsentlig rolle i begivenhedsforløbet, der førte til Den amerikanske Borgerkrig (1861-65).

Slaver i Nazityskland:

Fangerne i kz- og udryddelseslejre blev brugt som slaver i de tyskbesatte områder.

Vor tids slaver:

Millioner af mennesker fra fattigere lande lever i dag under forskellige former for slaveri, fx mange børnearbejdere i ulande, gældsslaver og slaver i sexindustrien.

Materialer

Slaver i oldtiden:

Bøger:

Antram, David: *Fri mig for at blive græsk slave – en trist skæbne du helst vil undgå*, Carlsen 2000

Christiansen, Erik: *Roms slaver og bønder*, i: Sfinx nr. 4/1983

Links:

Spartacus:

<http://da.wikipedia.org/wiki/Spartacus>

http://denstoredanske.dk/Geografi_og_historie/Antikken/Romerriget/Romerriget_til_ca._27_f.Kr./Spartacus

Trælle i vikingetiden:

Bøger:

Andersen, Leif Esper: *Træl og fri*, Gyldendal 2004 (børne- og ungdomsroman)

Johannessen, Kåre: *Blandt krigere, søfolk og trælle – vikingetid i Danmark*, Klematis 2003

Matsen, Bjørn: *Vikinger – indsigt og udsyn*, Systime 2006 (ungdomsuddannelserne)

Price, Susan: *Aslaks saga*, Wisby & Wilkens 2002 (børne- og ungdomsroman)

Links:

Træl:

http://denstoredanske.dk/Samfund,_jura_og_politik/Jura/Retshistorie/tr%C3%A6l

Europæiske slaver hos araberne (1500-1700-tallet):

Bøger:

Degn, Ole: *Slave i Algier*, i: Siden Saxo nr. 2/1999

Kristensen, Jens Riise: *Barbariet tur retur*, Ørby 2003

Stub, Karen Elisabeth: *Dansk slave i Marokko*, i: Siden Saxo nr. 2/1999

Links:

Uddrag af *Barbariet tur retur*:

<http://www.oerby.dk/sider/barbari-uddrag.htm>



Slaver i de danske tropekolonier:

Bøger:

Buttenschøn, Claus: *Det sorte guld – Danmark og slaveriet*, Alinea 2006
Calundann Larsen, Leif: *Danskernes slaver – kolonisation og slavehandel ca. 1650-1850*, Pantheon 2003 (ungdomsuddannelserne)
Flott, Søren & Thomas Laursen: *Danske tropekolonier. I kølvandet på Galathea*, Jyllandsposten 2007
Gregersen, Hans: *Slaveliv i Dansk Vestindien*, Tema 1993
Helleberg, Maria: *Miss Suzanna*, Forum 2006 (børne- og ungdomsroman)
Kontakt nr. 6/1995
Munthe af Morgenstjerne, B. v.: *Tropekolonier under Dannebrog*, Aschehoug 1987
Nielsen, Dorthe & Maria Sander: *Dansk slavehandel*, Gyldendal 2010
Petersen, Palle: *Slavernes børn. En historie om Dansk Vestindien*, Klematis 2000
Rønn, Thomas Meloni: *Danmarks Tropekolonier*, Meloni 2010

Links:

De vestindiske øer:

http://da.wikipedia.org/wiki/De_dansk-vestindiske_%C3%B8er

EMU-portalen:

<http://www.emu.dk/modul/den-transatlantiske-slavehandel-introduktion>

Galathea 3:

<http://virtuelgalathea3.dk/projekt/slaverne-fort-ller>

Kolonikrigene:

<http://milhist.dk/category/slaget/kolonikrigene/>

Slavespillet:

www.slavespillet.dk

Slaveriet i USA:

Bøger:

Christensen, John: *Sort & hvid – slaveriet i Nordamerika*, Emil 2000
Hartung Nielsen, Jørgen: *Abraham Lincoln*, Cadeau 2005
Hatt, Christine: *Slavehandel mellem Afrika og Amerika*, Flachs 2003
Hemmersam, Karl-Johann: *Slaveriet og den amerikanske borgerkrig*, Gyldendal 2005 (ungdomsuddannelserne)

Links:

Amerikansk Billeder (Jacob Holdt):

<http://www.american-pictures.com/dansk/index.htm>

Slaver i Nazityskland:

I bøger om nazisternes kz-lejre og tilintetgørelseslejre findes beskrivelser af slavearbejdernes forhold

Links:

Danske entreprenørers brug af slavearbejdere i Tyskland:



<http://www.dr.dk/nyheder/indland/entreprenoerfirmaer-vil-granske-egen-fortid>

Vor tids slaver:

Bøger:

Gram, Bettina: *Børnearbejde – hård hud*, Mellempfolkeligt Samvirke 2004

Poulsen, Jens Aage: *Forsvunden barndom – en bog om børnearbejde*, Gyldendal 2004

Rønne Møller, Heidi: *Hvad er børnearbejde*, Arbejderbevægelsens Internationale Forum 2006

Skaftø, Ulrik, T.: *Jordens arbejdere*, Arbejdermuseet 2004

Slaveri i 90erne – gældsbundne indfødte, IWGIA 1997

Links:

Red Barnet om børnearbejde:

<https://faktalink.dk/titelliste/bornearbejde>

EMU om børnearbejde:

<http://www.emu.dk/modul/de-sm%C3%A5-arbejdere-%E2%80%93-om-b%C3%B8rnearbejde-i-danmark-1873-1918-introduktion>